πώληση αυτοκινήτων οχημάτων, δεν θεσπίζει υποχρεωτικές διατάξεις που να θίγουν άμεσα το κύρος ή το περιεχόμενο συμβατικών ρητρών ή να υποχρεώνουν τους αντισυμβαλλόμενους να προσαρμόζουν το περιεχόμενο της συμβάσεώς τους, αλλά περιορίζεται στη θέσπιση όρων οι οποίοι, εφόσον πληρούνται, έχουν ως αποτέλεσμα ορισμένες συμβατικές ρήτρες να διαφεύγουν την απαγόρευση και, συνεπώς, την αυτοδίκαιη ακύρωση, που προβλέπει το άρθρο 85, παράγραφοι 1 και 2, της Συνθήκης.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση 10/86 *

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. Η εταιρία VAG France SA είναι θυγατρική εταιρία της κατασκευάστριας εταιρίας αυτοκινήτων Volkswagen AG. Πραγματοποιεί για λογαριασμό της τελευταίας την εισαγωγή στη Γαλλία των οχημάτων και προϊόντων μάρκας VW και Audi και αναθέτει σε αποκλειστικούς αντιπροσώπους, για καθορισμένες περιοχές, τη μεταπώληση στους πελάτες τους καινουργών οχημάτων και ανταλλακτικών ίδιας μάρκας καθώς και την εξυπηρέτηση μετά την πώληση. Στους αντιπροσώπους αυτούς συγκαταλέγεται από το 1975 η Établissements Magne SA, για διάφορους δήμους της περιφέρειας της Angoulême.

Οι σχέσεις μεταξύ VAG France SA και Établissements Magne SA διέπονταν από συμβάσεις ορισμένου χρόνου, που συνάπτονταν κάθε φορά για διάρκεια ενός έτους. Η τελευταία σύμβαση αντιπροσωπεύσεως μεταξύ των δύο συμβαλλομένων υπογράφηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1984 για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 1985 έως την 31η Δεκεμβρίου 1985 χωρίς δυνατότητα σιωπηρής ανανεώσεως.

Σύμφωνα με τους όρους αυτής της συμβάσεως προτύπου, ο αντιπρόσωπος αναλάμβανε, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση να μην ενδιαφέρεται για την πώληση και τη διανομή ανταγωνιστικών καινουργών οχημάτων και ανταλλακτικών. Είχε την υποχρέωση να εξασφαλίζει την εξυπηρέτηση των πελατών μετά την πώληση, συμπεριλαμβανομένης της εγγυήσεως, σχετικά με το υλικό VW-Audi, ακόμη και αν αυτό βρισκόταν προσωρινώς μόνο στο έδαφός του και δεν είχε πωληθεί απ' αυτόν τον ίδιο. Ο αντιπρόσωπος αναλάμβανε την υποχρέωση, λαμβανομένου υπόψη των δυνατοτήτων της περιοχής του και των στόχων διεισδύσεως στην αγορά που είχε καθορίσει η VAG France SA, να πωλεί έναν αριθμό καινουργών οχημάτων που να ανταποκρίνεται στους ποσοτικούς στόχους πωλήσεως που αναφέρονται σε παράρτημα στην εν λόγω σύμβαση.

2. Στις 18 Ιανουαρίου 1985 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα (ΕΕ 1985, L 15, σ. 16) ο κανονισμός της Επιτροπής 123/85, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρετήσεως των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων, ο οποίος θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού 19/65 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 1965, περί εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, σε κατηγορίες συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 59). Με τον κανονισμό αυτό, η Επιτροπή κήρυξε ανεφάρμοστο, υπό ορισμένες συγκεκριμένες προϋποθέσεις, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης στις συμφωνίες

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

αποκλειστικής διανομής στον τομέα των αυτοκινήτων οχημάτων.

Από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού προκύπτει ότι η Επιτροπή υποστηρίζει την άποψη ότι οι συμβάσεις αποκλειστικής διανομής αυτοκινήτων πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, δεδομένου ότι συνεπάγονται τους περιορισμούς ανταγωνισμού και τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 1 έως 4 του εν λόγω κανονισμού, αλλά αυτές οι ρήτρες μπορούν, υπό ορισμένες συνθήκες, να θεωρηθούν ως εύλογες και απαραίτητες στον τομέα των αυτοκινήτων οχημάτων, δεδομένου ότι πρόκειται για προϊόν που χρειάζεται τόσο σε τακτά διαστήματα όσο και σε απρόβλεπτα χρονικά σημεία και σε διαφορετικούς τόπους συντήρηση και ειδικές επισκευές, γεγονός που προϋποθέτει συνεργασία μεταξύ κατασκευαστή και περιορισμένου αριθμού διανομέων και επιλεγέντων εργαστηρίων.

Το άρθρο 5, παράγραφος 2, εδάφιο 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ο διανομέας έχει αναλάβει ορισμένες υποχρεώσεις σαν αυτές που συνεπάγεται η εν λόγω σύμβαση για τη βελτίωση της δομής της διανομής και της εξυπηρετήσεως των πελατών, η εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση να μην πωλεί καινουργή οχήματα άλλα πέραν των αυτοκινήτων οχημάτων της σειράς των προϊόντων που αναφέρεται στη συμφωνία, ή να μη συνάπτει γι' αυτά συμφωνίες διανομής και εξυπηρετήσεως πελατών πριν και μετά την πώληση εξαρτάται από τον όρο

« ότι η διάρκεια της συμφωνίας είναι τουλάχιστον τέσσερα έτη ή ότι η προθεσμία τακτικής καταγγελίας της συμφωνίας αορίστου διαρκείας είναι τουλάχιστον ένα έτος για τους δύο συμβαλλομένους, εκτός αν:

— ο προμηθευτής είναι υποχρεωμένος, βάσει νόμου ή βάσει ιδιαιτέρων συμφωνιών, να καταβάλει ανάλογη αποζημίωση κατά τη λήξη της συμφωνίας,

ή

— πρόκειται για την πρώτη ένταξη του διανομέα στο δίκτυο διανομής και για την πρώτη διάρκεια της συμφωνίας ή για την πρώτη δυνατότητα τακτικής καταγγελίας της συμφωνίας ».

Σύμφωνα με το άρθρο του 14, ο κανονισμός 123/85 άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 1985. Κατά το άρθρο του 7, το ανεφάρμοστο του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, παράγει τα αποτελέσματά του από την ημέρα κατά την οποία έχουν πληρωθεί οι όροι του κανονισμού αλλά, εξαιρέσει ορισμένων παλαιών συμφωνιών, το νωρίτερο από την ημέρα της κοινοποιήσεώς τους. Το άρθρο 8 προβλέπει ότι, όσον αφορά ορισμένες παλαιές κοινοποιηθείσες συμφωνίες, εφόσον τροποποιούνται πριν από την 1η Οκτωβρίου 1985 έτσι ώστε να πληρούνται οι προβλεφθέντες όροι, και εφόσον η τροποποίηση αυτή κοινοποιηθεί στην Επιτροπή πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1985, η απαγορευτική διάταξη του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται για την περίοδο που προηγείται της τροποποιήσεως.

3. Με έγγραφο της 24ης Ιουνίου 1985, η VAG France SA ενημέρωσε την Établissements Magne SA για την πρόθεσή της να της προτείνει νέα σύμβαση αορίστου χρόνου από την 1η Ιανουαρίου 1986. Εντούτοις, αναφερόμενη σε σημαντική καθυστέρηση των πωλήσεων εκ μέρους της Établissements Magne SA, οι οποίες έφθασαν μόνο το 46,4 % σε σχέση με τους στόχους αυτής της τελευταίας στις 30 Απριλίου 1985, η VAG France SA εξήρτησε την πρόταση αυτή από τον όρο ότι ο στόχος πωλήσεως της Établissements Magne SA θα φθάσει στις 31 Δεκεμβρίου 1985 αναλογία τουλάχιστον ίση με τις εθνικές πωλήσεις του δικτύου· αν αυτό δεν συμβεί, καμία νέα σύμβαση δεν θα προταθεί μετά τη λήξη της ισχύουσας συμβάσεως στις 31 Δεκεμβρίου 1985.

Η Établissements Magne SA αμφισβήτησε ότι η VAG France SA μπορεί να μην ανανεώσει τη σύμβαση για τους αναφερθέντες λόγους. Ισχυρίστηκε ότι ο κανονισμός 123/85 είχε ως αποτέλεσμα την παράταση της συμβάσεως για διάρκεια τεσσάρων ετών με προθεσμία καταγγελίας ενός έτους και απαίτησε να της προταθεί τροποποίηση προς αυτή την κατεύθυνση.

Στις 25 Σεπτεμβρίου 1985, η VAG France SA απηύθυνε στην Établissements Magne SA, με

τις επιφυλάξεις και υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν προηγουμένως, το κείμενο νέας συμβάσεως αντιπροσωπεύσεως, αορίστου διαρκείας, παρατηρώντας ότι το κείμενο αυτό ήταν σύμφωνο με τον κανονισμό 123/85 και ότι θα πρέπει να διέπει τις σχέσεις των συμβαλλομένων από την 1η Οκτωβρίου 1985.

Η Établissements Magne SA αρνήθηκε να υπογράψει τη νέα αυτή σύμβαση αντιπροσωπεύσεως και επανέλαβε την αίτησή της να της προταθεί πρόσθεμα στην ισχύουσα σύμβαση που να είναι σύμφωνο με το άρθρο 5 του κανονισμού 123/85. Στο αίτημα αυτό δεν δόθηκε συνέχεια.

Από την 1η Ιανουαρίου 1986 όλες οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ VAG France SA και Établissements Magne SA διακόπηκαν.

4. Στη διάρκεια της διαφοράς αυτής σχετικά με τις συμβατικές τους σχέσεις, η VAG France SA ενήγαγε την Établissements Magne SA ενώπιον του Tribunal de grande instance του Παρισιού.

Στο πλαίσιο της διαφοράς αυτής, η VAG France SA υποστηρίζει ιδίως ότι, αρνούμενη την πρόταση συμβάσεως αορίστου χρόνου, η Établissements Magne SA εμπόδισε η ίδια τη συνέχιση κάθε εμπορικής σχέσεως και ότι δεν μπορεί να διεκδικεί νέα σύμβαση αντιπροσωπεύσεως ελλείψει της πραγματοποιήσεως πωλήσεων που να ανταποκρίνονται στους στόχους της συμβάσεως. Η Établissements Magne SA ζητεί αντιθέτως να καταστεί σύμφωνη η σύμβαση αντιπροσωπεύσεως προς τον κανονισμό 123/85 με την αναδρομική προσαρμογή της ρήτρας όσον αφορά την ορισμένη διάρκεια σε διάρκεια τεσσάρων ετών και υποστηρίζει ότι η VAG France SA δεν έχει το δικαίωμα να της επιβάλει νέα σύμβαση διαφορετικής φύσεως, δηλαδή αορίστου χρόνου, ή να επικαλείται προϋποθέσεις που αφορούν τους στόχους πωλήσεως και αντίκεινται στον κανονισμό 123/85.

Με απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1985, το Tribunal de grande instance του Παρισιού αποφάσισε να ζητήσει από το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, να αποφανθεί

« ως προς τους όρους εφαρμογής του κανονισμού 123/85 επί της συμβάσεως που συνήφθη στις 18 Δεκεμβρίου 1984 για περίοδο ενός έτους, η οποία άρχιζε την 1η Ιανουαρίου 1985 και έληγε στις 31 Δεκεμβρίου 1985, χωρίς δυνατότητα σιωπηρής ανανεώσεως, μεταξύ της εταιρίας VAG France SA και της εταιρίας Établissements Magne SA, λαμβανομένων υπόψη των προτεινομένων από τους διαδίκους ερμηνειών ».

Ενόψει των θέσεων αυτών των διαδίκων, το Tribunal de grande instance έκρινε ότι

« Το ουσιώδες ζήτημα της διαφοράς μεταξύ των διαδίκων είναι αν η έναρξη της ισχύος του εν λόγω κανονισμού, την 1η Ιουλίου 1985, τους υποχρεώνει να τροποποιήσουν την υφιστάμενη μεταξύ τους σύμβαση για να την προσαρμόσουν, ιδίως, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 5, παράγραφος 2, εδάφιο 2, του κανονισμού, όσον αφορά τη διάρκεια, εις τρόπον ώστε να ορίσουν διάρκεια τεσσάρων ετών από την ημερομηνία ενάρξεως της εφαρμογής της συμβάσεως ορισμένης διαρκείας, όπως υποστηρίζει η εταιρία Établissements Magne SA, ή αν απλώς επιφέρει την ακυρότητα των ρητρών περί αποκλειστικής αντιπροσωπείας και περί απαγορεύσεως του ανταγωνισμού — δεδομένου ότι οι ρήτρες αυτές έχουν καθοριστική σημασία και ώθησαν τους συμβαλλομένους στη σύναψη της συμβάσεως — μέχρι τη λήξη της συμβάσεως ή, τουλάχιστον, μέχρις ότου οι συμβαλλόμενοι συνάψουν νέα συμφωνία, η οποία να είναι σύμφωνη με τους κοινοτικούς κανόνες, όπως υποστηρίζει η εταιρία VAG France SA ».

5. Η απόφαση του Tribunal de grande instance του Παρισιού πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Ιανουαρίου 1986.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η VAG France SA, εκπροσωπούμενη από τον Yann François, δικηγόρο Παρισιού, η εταιρία Établissements Magne SA, εκπροσωπούμενη από τον Jean Threard, δικηγόρο Παρισιού, και η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από το νομικό της σύμβουλο Norbert Koch.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων και, σύμφωνα με το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού διαδικασίας, ανέθεσε την υπόθεση στο τρίτο τμήμα.

II — Γραπτές παρατηρήσεις

1. *Παρατηρήσεις της VAG France SA*

Η VAG France SA παρατηρεί ότι μετά τη δημοσίευση του κανονισμού 123/85, οι τροποποιήσεις που προέκυπταν από αυτόν ως προς τις συμβάσεις αντιπροσωπεύσεως αποτέλεσαν το αντικείμενο συνεννοήσεως με το σύλλογο των αντιπροσώπων της περιοχής της, ο οποίος ενημέρωσε σχετικά τους αντιπροσώπους.

Εν αντιθέσει προς ό,τι συνέβαινε στην περίπτωση των συμβάσεων που είχαν συναφθεί για ένα έτος, έπρεπε στο μέλλον να έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει στους αντιπροσώπους ως προϋπόθεση για τη συνέχιση των σχέσεων την ύπαρξη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων. Δεδομένου ότι ήδη η παλαιά σύμβαση επέτρεπε την κατάργηση της αποκλειστικότητας σε περίπτωση ανεπαρκών αποτελεσμάτων, η Établissements Magne SA θα έχανε οπωσδήποτε την εδαφική αποκλειστικότητα. Ήταν νόμιμο και δεν αποτελούσε παρά τη συνέχιση της εν λόγω ρήτρας της παλαιάς συμβάσεως το να απαιτηθεί, με τη θέση ως όρου των στόχων πωλήσεως στο έγγραφό της της 25ης Ιουνίου 1985, αποτελεσματική εργασία ως αντιστάθμισμα για το εδαφικό μονοπώλιο του αντιπροσώπου.

Η VAG France SA δεν ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει του κανονισμού 123/85, να προτείνει στην Établissements Magne SA σύμβαση ορισμένου χρόνου διαρκείας τεσσάρων ετών αντί συμβάσεως αορίστου χρόνου. Οι δύο αυτές δυνατότητες προβλέπονταν από τον κανονισμό και η σύμβαση αορίστου χρόνου με προθεσμία για καταγγελία συμβάσεως ενός έτους ήταν οπωσδήποτε πιο ευνοϊκή για τον αντιπρόσωπο από την προηγούμενη κατάσταση, δηλαδή τον ορισμένο χρόνο διαρκείας ενός έτους. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να διαπιστώσει ότι η Établissements Magne SA κακώς αρνήθηκε να δεχθεί την προσφορά της, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι δεν είχε εκπληρώσει τους σχετικούς με την πραγματοποίηση των στόχων πωλήσεως όρους.

Ο κανονισμός 123/85 δεν θίγει εκ νέου τον αυστηρά συναινετικό χαρακτήρα των σχέσεων μεταξύ αντιπροσωπευομένου και αντιπροσώπου. Μπορούσε να θίξει την αρχική ισορροπία της συμβάσεως και θα επέβαλλε, συνεπώς, την καθολική επαναδιαπραγμάτευση των ισχυουσών συμβάσεων κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του. Προς το σκοπό αυτό, απειλούσε τους αντισυμβαλλομένους με την ακυρότητα, καθολική ή μερική, των ισχυουσών συμβάσεών τους: είτε οι αντισυμβαλλόμενοι καταλήγουν σε συμφωνία για να προσαρμόσουν τις συμβάσεις τους στους όρους που έθεσε ο κανονισμός· είτε η σύμβασή τους υπόκειται, εκτός ατομικής εξαιρέσεως, στην ακυρότητα που προβλέπεται από το άρθρο 85, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Η προσέγγιση αυτή, χαρακτηριστική για τους κανονισμούς εξαιρέσεως κατά κατηγορίες, θα άφηνε εξάλλου ανέπαφη την αρχή των ατομικών εξαιρέσεων, ενώ θα ελάττωνε σημαντικά το πεδίο εφαρμογής αυτών των τελευταίων.

Δεδομένου ότι ο κανονισμός 123/85 επιβάλλει σε πολλές από τις διατάξεις του συμπεριφορά εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου που δεν συνεπάγεται διακρίσεις έναντι όλων των αντιπροσώπων, δεν μπορεί να υπάρξουν ατομικές συζητήσεις σχετικά με τους όρους της προτάσεως συμβάσεως που αποβλέπει στην εξασφάλιση δίκαιης και ταυτόσημης μεταχειρίσεως σε όλο το δίκτυο ενός διανομέα.

Επομένως, η VAG France SA προτείνει να λεχθεί ότι, εν απουσία συμφωνίας των αντισυμβαλλομένων ως προς τη συνέχιση των συμβατικών σχέσεων, η σύμβαση που υπογράφηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1984 είναι άκυρη καθόσον αντίκειται στο άρθρο 5, παράγραφος

2, εδάφιο 2, του κανονισμού 123/85· ότι η ακυρότητα αυτή θίγει μόνο τις ρήτρες που δεν είναι σύμφωνες με τον κανονισμό· ότι εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να καθορίσει την έκταση και τις συνέπειες της ακυρότητας αυτής έναντι του εθνικού δικαίου· και ότι ο κανονισμός 123/85 δεν επιβάλλει κανένα ιδιαίτερο καθήκον στον αντιπροσωπευόμενο, ο οποίος είναι ελεύθερος να προτείνει τις διατάξεις που είναι κατάλληλες για να καταστεί η σύμβαση αντιπροσωπεύσεως συμβιβάσιμη με τον κανονισμό χωρίς να είναι δυνατό, σε περίπτωση αρνήσεως της προτάσεώς του εκ μέρους του αντιπροσώπου, να καταστεί υπεύθυνος για τη λύση της συμβάσεως.

2. *Παρατηρήσεις της Établissements Magne SA*

Κατά την Établissements Magne SA, η εναρμόνιση, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού 123/85, των συμβάσεων αποκλειστικής αντιπροσωπεύσεως με τους όρους του κανονισμού πριν από την 1η Ιουλίου και ενδεχομένως την 1η Οκτωβρίου 1985 είναι η αναγκαία προϋπόθεση για τη συνέχιση των συμβάσεων αυτών. Κατά το άρθρο 5, οι όροι της συμβάσεως δεν πρέπει να εισάγουν διακρίσεις και πρέπει να διορθώνουν την οικονομική εξάρτηση του αντιπροσώπου. Δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις που ο αντιπρόσωπος πρέπει να αποδεχθεί δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, έχουν ήδη συμπεριληφθεί μεταξύ των όρων της προκειμένης συμβάσεως, η υποχρέωση τροποποιήσεως της συμβάσεως εντός της προβλεπομένης από τον κανονισμό προθεσμίας ανήκει μόνο στην VAG France SA, η οποία αρνήθηκε να προβεί στην εν λόγω εναρμόνιση.

Προκειμένου για σύμβαση ορισμένου χρόνου, η ελάχιστη διάρκεια είναι τέσσερα έτη δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, εδάφιο 2. Η σύμβαση δεν μπορούσε να εξαιρεθεί μετά την 1η Ιουλίου 1985 παρά μόνο εφόσον η VAG France SA αποδεχόταν να συμπεριλάβει σ' αυτή ρήτρα περί παρατάσεως της διάρκειάς της σε τέσσερα έτη.

Έχοντας πλήρη επίγνωση του θέματος, η VAG France SA συνήψε το Δεκέμβριο του 1984 σύμβαση ορισμένου χρόνου, ενώ μπορούσε να επιλέξει τη σύναψη συμβάσεως αορίστου χρόνου. Πράγματι, όπως όλοι οι ευρωπαίοι κατασκευαστές, συμμετείχε στη συζήτηση με την Επιτροπή, η οποία προηγήθηκε της επεξεργασίας του κανονισμού 123/85 και γνώριζε όλες τις λεπτομέρειες εφαρμογής κατά το χρόνο της υπογραφής της συμβάσεως της 18ης Δεκεμβρίου 1984. Επομένως, δεν είχε το δικαίωμα να επιβάλει στους αντιπροσώπους της, μονομερώς και προσκρούοντας στη συμβατική ελευθερία, σύμβαση άλλου τύπου και άλλης φύσεως, δηλαδή σύμβαση αορίστου χρόνου.

Δεδομένου ότι δεν έγινε προσαρμογή εντός των προθεσμιών, η σύμβαση αποκλειστικής αντιπροσωπεύσεως μεταξύ των συμβαλλομένων κατέστη άκυρη. Εν προκειμένω, η διευθέτηση της ρήτρας σχετικά με τη διάρκεια της συμβάσεως προϋπέθετε την όλη διατήρηση της αποκλειστικής αντιπροσωπεύσεως· η Établissements Magne SA ζήτησε εξάλλου την εναρμόνιση της συμβάσεως αυτής με όλους τους όρους του άρθρου 5 του κανονισμού 123/85. Δεδομένου ότι οι όροι αυτοί δεν είχαν πληρωθεί, δεν έπρεπε να γίνει δεκτή η εξαίρεση της συμβάσεως στο σύνολό της.

Η αυτοδίκαιη ακύρωση, η οποία προέκυψε από την έλλειψη εναρμονίσεως, ήταν συνέπεια της μονομερούς συμπεριφοράς της VAG France SA, η οποία είχε τη δυνατότητα να την αποφύγει με μια απλή προσθήκη στη σύμβαση.

Η Établissements Magne SA συμπεραίνει επομένως ότι η έναρξη ισχύος του κανονισμού 123/85 υποχρέωνε τον αντιπροσωπευόμενο να τροποποιήσει τις ρήτρες της ισχύουσας συμβάσεως, χωρίς να τροποποιήσει τη φύση της, προκειμένου να την προσαρμόσει στους όρους του κανονισμού 123/85, και ιδίως στον όρο σχετικά με τη διάρκεια. Αρνούμενη την προσαρμογή αυτή, η VAG France SA έθεσε αποφασιστικώς τη σύμβαση εκτός του πεδίου εφαρμογής της εξαιρέσεως του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, γεγονός που

συνεπαγόταν την αυτοδίκαιη ακυρότητα της συμβάσεως στο σύνολό της, την 1η Ιουλίου 1985. Ο κανονισμός δεν είχε ως αποτέλεσμα να καταστήσει άκυρη την ισχύουσα σύμβαση και επομένως δεν δικαιολογούσε τη σύναψη διαφορετικής συμβάσεως.

3. *Παρατηρήσεις της Επιτροπής*

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο κανονισμός 123/85, σε καμία περίπτωση, δεν απέβλεψε στην τροποποίηση μιας συμβάσεως ex lege. Καθόρισε μόνο επακριβώς τους όρους που έπρεπε να συντρέξουν προκειμένου να εφαρμοστεί η εξαίρεση χωρίς να παρέμβει κατά τρόπο άμεσο στο περιεχόμενο μιας συμβάσεως. Τα συμβατικά δικαιώματα αντισυμβαλλομένου μέρους που αναφέρονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, εδάφια 1 έως 3, και αποτελούν προϋπόθεση της εξαιρέσεως, μπορούσαν να δημιουργηθούν μόνο με σύμπτωση βουλήσεων και με συμβατική διευθέτηση των αντισυμβαλλομένων.

Ο κανονισμός 123/85 δεν ρυθμίζει κατά τρόπο εξαντλητικό τις δυνατότητες εξαιρέσεως των συμφωνιών αποκλειστικής και επιλεκτικής διανομής αυτοκινήτων οχημάτων. Θέτει απλώς στη διάθεση των επιχειρήσεων ένα πλαίσιο εξαιρώντας ex lege ορισμένες συμβάσεις. Εντούτοις, δεν αποκλείει ούτε την εφαρμογή των κανονισμών 1983/83 και 1984/83 ούτε την ατομική εξαίρεση ρητρών που περιορίζουν περισσότερο τον ανταγωνισμό.

Ο κανονισμός 123/85 δεν παρέχει σε κανένα αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα να υποχρεώσει το άλλο αντισυμβαλλόμενο μέρος να προσαρμόσει μια σύμβαση στους όρους του κανονισμού αυτού. Στις επιχειρήσεις εναπόκειται να αποφασίσουν ως προς το περιεχόμενο των συμφωνιών τους και να επιλέξουν μεταξύ των διαφόρων δυνατοτήτων εξαιρέσεως συμφωνιών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή δεν μπορεί να εφαρμόσει τις κυρώσεις της απαγορεύσεως που προβλέπεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, παρά μόνο αν δεν προτίθεται να ανεχθεί τα επιζήμια αποτελέσματα περιορισμού του ανταγωνισμού, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών συνθηκών. Οι διατάξεις του κανονισμού 123/85 έχουν ως σκοπό τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού και όχι την προστασία του αντιπροσώπου, ο οποίος επομένως δεν μπορεί να συναγάγει απ' αυτόν καμία άμεση εγγύηση για προστασία έναντι του αντιπροσωπευομένου. Το ερώτημα αν ένας αντισυμβαλλόμενος διαθέτει έναντι του άλλου αντισυμβαλλομένου δικαίωμα όσον αφορά την προσαρμογή μιας συμβάσεως στους όρους εξαιρέσεως ή αν μπορεί να ζητήσει αποζημίωση για παραβίαση της συμβάσεως σε περίπτωση αρνήσεως της προσαρμογής αυτής ανήκει στο χώρο του εσωτερικού ιδιωτικού δικαίου των κρατών μελών. Το δίκαιο αυτό μπορεί να προβλέψει την υποχρέωση για έναν αντισυμβαλλόμενο να προσκομίζει τις αναγκαίες άδειες ακόμη και αν δεν αναφέρονται στη σύμβαση.

Ο κανονισμός 123/85 δεν εμποδίζει τον κατασκευαστή ή τον προμηθευτή οχημάτων να επιβάλλει διαφορετικούς συμβατικούς όρους ή να αντικαθιστά μια σύμβαση διαφορετικής φύσεως. Απ' αυτή την άποψη, η εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο σε περίπτωση που ο κατασκευαστής ή προμηθευτής καταχράται με τον τρόπο αυτό δεσπόζουσα θέση σε σχέση με τον αντιπρόσωπο. Εξάλλου, μπορούν να εφαρμοστούν οι εθνικές διατάξεις που προστατεύουν τον αντιπρόσωπο.

Ο κανονισμός 123/85 εφαρμόζεται μόνο στις συμφωνίες που συνεπάγονται αποκλειστική δέσμευση κατά την έννοια του άρθρου του 1, πράγμα που αποτελεί απαραίτητο όρο για την εφαρμογή της εξαιρέσεως κατά κατηγορίες.

U. Everling
εισηγητής δικαστής